

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa A. M.
przeciwko C. w Ż., Gminie Ż. o statusie miejskim
o ustalenie istnienia stosunku pracy i dopuszczenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 kwietnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 23 lutego 2016 r., sygn. akt IV Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Z. oddalił apelację A. M. od wyroku z dnia 17 września 2015 r., którym Sąd Rejonowy w Ż. oddalił roszczenia w stosunku do C. w Ż. i Gminy Ż. o statusie miejskim o ustalenie istnienia stosunku pracy i dopuszczenie do pracy.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła: 1) naruszenie prawa materialnego, tj.: a) art. 68² § 2 w związku z art. 68 § 1 k.p. i art. 15 ust. 1, 6 i 7 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz w związku z art. 29 § 2 k.p. i w związku z art. 73 § 1 i art. 74 § 1 i 2 k.c. poprzez art. 300 k.p., przez ich błędną wykładnię, a w części niezastosowanie i przyjęcie, że powódka nie została powołana na stanowisko dyrektora instytucji kultury oraz że brak aktu powołania powoduje, że do niego nie doszło, a nadto że powołanie lub modyfikacja jego treści nie może być wykazane innymi środkami dowodowymi niż

sam akt powołania; b) art. 18 § 1 i 2 w związku z art. 69 § 1 i art. 70 k.p. i w związku z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że burmistrz, składając pisemne oświadczenie z dnia 31 stycznia 2014 r. o rozwiązaniu z powódką umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia, działał jako organ uprawniony do odwołania powódki i oświadczenie to było skuteczne; 2) naruszenie przepisów postępowania, tj.: a) art. 378 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie istoty apelacji i nieodniesienie się do treści zarzutów powódki; b) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, przez nieodniesienie się w uzasadnieniu wyroku do zarzutów apelacji dotyczących powołania powódki na stanowisko dyrektora instytucji kultury, a także zaniechanie wskazania podstaw prawnych rozstrzygnięcia w części, w której Sąd Odwoławczy wskazuje, że oświadczenie burmistrza o rozwiązaniu umowy o pracę z powódką jest prawnie skuteczne, albowiem wykonuje on funkcję pracodawcy wobec pracownika powołanego na stanowisko dyrektora.

Mając powyższe na uwadze skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka uzasadniła:

- 1) występowaniem istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie: a) czy w świetle art. 68² § 2 oraz art. 29 § 2 k.p. i w związku z art. 73 § 1 i art. 74 § 1 i 2 k.c. poprzez art. 300 k.p., w przypadku gdy nie istnieje dokument w postaci aktu powołania, powołanie (i modyfikację jego treści) należy uznać za nieistniejące, czy też forma pisemna zastrzeżona dla aktu powołania opatrzona jest rygorem *ad probationem* i pracownik może wykazywać dostępnymi środkami dowodowymi, że doszło do tej podstawy jego zatrudnienia; b) czy w przypadku powołania pracownika na stanowisko dyrektora instytucji kultury, złożone na piśmie oświadczenie burmistrza o rozwiązaniu umowy o pracę zawartej z takim pracownikiem stanowi skuteczne prawnie oświadczenie organizatora o odwołaniu dyrektora z tego stanowiska;
- 2) oczywistą zasadnością skargi z uwagi na to, że wola organu uprawnionego do podjęcia aktu powołania powódki na stanowisko dyrektora instytucji kultury została wyrażona dostatecznie na piśmie w niewłaściwej formie dokumentu umowy o pracę,

w której jasno i dobitnie powierzono powódce stanowisko dyrektora C. w Ż. (art. 29 § 5 k.p. i art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej). W ocenie skarżącej, oczywista zasadność skargi kasacyjnej będzie wynikała z pozytywnej odpowiedzi na pierwsze ze sformułowanych zagadnień.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN

649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod

warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574). Inaczej mówiąc, przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 r., III UK 125/13, LEX 1648642).

Skarżąca nie wykazała występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, uchodzi uwagi skarżącej, że odwołując się do przesłanki oczywistej zasadności skargi ze względu na naruszenie art. 29 § 5 k.p. i art. 15 ustawy o organizowaniu działalności kulturalnej, jednocześnie formułuje ona na tle tych przepisów wątpliwości prawne. Tymczasem nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne na tle określonych przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne wątpliwości, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903).

Po drugie, w judykaturze Sądu Najwyższego wyjaśniono, że niewłaściwość formy, jeśli chodzi o wyrażenie przez organ uprawniony do powołania woli zatrudnienia pracownika na konkretnym stanowisku pracy, nie oznacza, iż nie doszło do powołania w sytuacji, gdy przewidzianą przez przepisy obowiązującą podstawą nawiązania stosunku pracy na określonym stanowisku jest powołanie. Jeżeli zatem w świetle obowiązującego stanu prawnego stosunek pracy nie mógł powstać na innej podstawie niż powołanie, to „sam fakt braku w piśmie (...) słowa „powołuje” nie ma istotnego znaczenia. Decyduje w tym przypadku treść dokumentu w całej osnowie bez względu na jego werbalne ujęcie”, przy czym powołanie jest skuteczne, jeśli akt powołania określi stanowisko, datę, od której następuje powołanie oraz wysokość wynagrodzenia (por. już tylko powołane przez skarżącą - uchwałę z dnia 6 marca 1980 r., I PZP 2/80, OSNCP 1980 nr 7-8, poz.

138 oraz wyrok z dnia 19 listopada 2013 r., I PK 65/13, LEX nr 1555026). W wyroku z dnia 5 marca 2015 r., III PK 50/14 (LEX nr 1731107) Sąd Najwyższy stwierdził, że od wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. nowelizacji ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, która wprowadziła nowy art. 15 ust. 7, nie powinno budzić wątpliwości, że dyrektor instytucji kultury jest zatrudniony na podstawie powołania w rozumieniu art. 68 § 1 k.p.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał również wątpliwości wyłaniające się na tle drugiego ze sformułowanych przez skarżącą zagadnień, stwierdzając, że każda jednostronna deklaracja pracodawcy (podmiotu uprawnionego do działania w jego imieniu) o ustaniu stosunku pracy, dokonana nawet z naruszeniem prawa, prowadzi do ustania stosunku pracy we wskazanym terminie, gdyż wszelkie czynności pracodawcy, nawet bezprawne, zmierzające do rozwiązania stosunku pracy są skuteczne i mogą być podważone wyłącznie w drodze odpowiedniego powództwa przewidzianego Kodeksem pracy (por. np. wyroki z dnia 7 października 2008 r., II PK 56/08, Monitor Prawa Pracy 2009 nr 1, s. 34 oraz z dnia 25 lutego 2016 r., II PK 366/14, LEX nr 2019537).

W związku z powyższym brak jest publicznoprawnej podstawy do merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej, albowiem zagadnienia prawne, na które powołała się skarżąca, zostały wyjaśnione w orzecznictwie, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę wyrażonych tam poglądów.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.